

Ուղեցուց

Ազգային ժողովի կողմից օրենքների նախագծերի վերաբերյալ
խորհրդատվական կարծիք ստանալու նպատակով կազմակերպություններից
և անհատներից մասնագիտական խորհրդատվական ծառայություններ ձեռք
բերելու վերաբերյալ

Բովանդակություն

1. Ներածություն.....	2
2. Տրամադրվող մասնագիտական խորհրդատվություն.....	2
3. Այլընտրանքային խորհրդատվական կարծիքի անհրաժեշտությունը.....	3
4. Խորհրդատվություն պահանջող հարցերի շրջանակը.....	3
5. ԱԺ-ին խորհրդատվություն տրամադրողների հնարավոր շրջանակը.....	6
6. Խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերման ընթացակարգը.....	7
7. Խորհրդատվական ծառայությունների ֆինանսավորումը.....	8

1. Ներածություն

ՀՀ Սահմանադրության համաձայն Ազգային ժողովը (այսուհետ՝ ԱԺ) ժողովրդի ներկայացուցչական մարմինն է, որը վերահսկողություն է իրականացնում գործադիր իշխանության նկատմամբ, ընդունում է պետական բյուջեն և իրականացնում է Սահմանադրությամբ սահմանված այլ գործառույթներ:

Ուղեցույցի նպատակն է ՀՀ ԱԺ պարզամավորներին, մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովներին, խմբակցություններին և աշխատակազմին օժանդակել ԱԺ կողմից օրենքների, միջազգային պայմանագրերի, ԱԺ եզրակացությունների, որոշումների, հայտարարությունների և ուղերձների նախագծերի վերաբերյալ խորհրդարանական կարծիք ստանալու նպատակով կազմակերպություններից և անհատներից մասնագիտական խորհրդարանական ծառայություններ ձեռք բերելու գործընթացում:

2. Տրամադրվող մասնագիտական խորհրդատվություն

ԱԺ աշխատակազմը ձևավորվում է օրենքով սահմանված կարգով և գործում է օրենքների¹ և իր կանոնադրության հիման վրա: Մինչև 14 անդամ ունեցող խմբակցություններն ունենում են 1 գործավար և 3 փորձագետ, իսկ ավելի մեծերը՝ 1 գործավար և 4 փորձագետ: Մշտական հանձնաժողովներից յուրաքանչյուրն ունի մեկ համակարգող փորձագետ և առնվազն երկու փորձագետ (մասնագետ):

Հաշվի առնելով ԱԺ կողմից յուրաքանչյուր տարի ընդունվող օրենքների մեծ քանակը (յուրաքանչյուր տարի ընդունվում է մոտավորապես 15-20 օրենք և փոփոխություն և/կամ լրացում է կատարվում 150-250 գործող օրենքներում) և ոլորտային բազմազանությունը, ԱԺ 40-45 փորձագետները չեն կարող բավարար մասնագիտական որակավորում ունենալ ԱԺ քննարկմանը ներկայացվող ամենատարբեր ոլորտների բոլոր հարցերի վերաբերյալ²: ԱԺ հանձնաժողովները և խմբակցությունները պետք է հնարավորություն ունենան ձեռք բերել խորհրդատվական ծառայություններ:

¹ «ՀՀ Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ սահմանադրական օրենք (ՀՕ-9-Ն, 2016թ. դեկտեմբերի 16): «Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի աշխատակազմում պետական ծառայության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-158-Ն, 2009թ. հունիսի 11):

² «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն (ՀՕ-180-Ն, 2018թ. մարտի 21) կարող է իրականացվել նորմատիվ իրավական ակտի կարգավորման ազդեցության գնահատում:

3. Այլընտրանքային խորհրդատվական կարծիքի անհրաժեշտությունը

Ամեն տարի ԱԺ-ն մեծ թվով օրենսգրքեր և օրենքներ է ընդունում³:

Կատարված աշխատանքը	քանակը
Նոր օրենսգրքերի և օրենքների ընդունում	15
Փոփոխություններ և լրացումներ ⁴ գործող օրենսգրքերում և օրենքներում	260
Չեղարկված կամ ուժը կորցրած ճանաչված փաստաթղթեր	2
Վավերացված փաստաթղթեր	38
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	315

Աղբյուր. www.arlis.am

Եթե ենթադրենք, որ մինչև 14 անդամ⁵ սովորաբար ունենում են ընդհանրիկ խմբակցությունները, որոնք պետք է հավաստիանան կառավարության և իշխող ուժի պատգամավորների կողմից ներկայացված օրենքների հիմնավորումների հավաստիության հարցում և վիճարկեն իրենց կարծիքով չհիմնավորված օրենքները, ապա նման քանակով փաստաթղթերի փորձաքննություն երեք փորձագետի կողմից, որոնք կարող են մասնագիտական գիտելիքներ և հմտություններ ունենալ միայն մի քանի բնագավառներում, անհրատեսական է: ԱԺ բոլոր, սակայն հատկապես ընդհանրիկ խմբակցությունների համար, կարևոր է անկողմնակալ մասնագիտական խորհրդատվություն ստանալ անկախ խորհրդատուների կողմից: Անկախ խորհրդատուների կողմից օրենքների նախագծերի և ԱԺ կողմից վավերացվող այլ փաստաթղթերի վերաբերյալ մասնագիտական խորհրդատվական ծառայություններ ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ է միջոցներ նախատեսել ՀՀ պետական բյուջեով ԱԺ-ին նախատեսվող ֆինանսական ծավալներում:

4. Խորհրդատվություն պահանջող հարցերի շրջանակը

ՀՀ Սահմանադրության հոդված 88-ի համաձայն ԱԺ-ն ներկայացուցչական մարմին է, որն իրականացնում է օրենսդիր իշխանությունը, վերահսկողություն է իրականացնում գործադիր իշխանության նկատմամբ և ընդունում է պետական բյուջեն: Հոդված 106-ի համաձայն ԱԺ-ն ստեղծում է մշտական հանձնաժողովներ, որոնք իրականացնում են օրենքների նախագծերի և իր իրավասության մեջ մտնող այլ հարցերի նախնական քննարկում և ԱԺ-ին դրանց վերաբերյալ եզրակացությունների ներկայացում: ԱԺ որոշումների, հայտարարությունների և ուղերձների նախագծերի, ինչպես նաև պատգամավորական էթիկային առնչվող հարցերի քննարկման և դրանց վերաբերյալ ԱԺ

³ Վերջին տասնամյակում ԱԺ-ն յուրաքանչյուր տարի մոտավորապես 200-300 օրենք է ընդունում:

⁴ Այդ թվում փոփոխություն կամ փոփոխություններ, լրացում կամ լրացումներ, փոփոխություն և լրացումներ, լրացում և փոփոխություններ, լրացումներ և փոփոխություններ:

⁵ «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» օրենքի (ՀՕ-9-Ն, 2016թ. դեկտեմբերի 16) հոդված 161-ի մաս 3:

եզրակացություններ ներկայացնելու համար ԱԺ որոշմամբ կարող են ստեղծվել ժամանակավոր հանձնաժողովներ (<ողված 107):

ԱԺ մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովները և խմբակցությունները խորհրդատվական ծառայությունների կարիք կարող են ունենալ.

- 1) ՀՀ կառավարության, ԱԺ խմբակցությունների և պատգամավորների կողմից ներկայացված օրենքների նախագծերի և հասարակական, քաղաքական, տնտեսական և այլ հարաբերությունների վրա դրանց հնարավոր ազդեցությունը գնահատելու համար:
- 2) ԱԺ կողմից վավերացման ենթակա միջազգային պայմանագրերի վերաբերյալ:
- 3) Վերպետական միջազգային կազմակերպություններին ՀՀ անդամակցության, ինչպես նաև ՀՀ տարածքի փոփոխության վերաբերյալ հարցերի շուրջ:
- 4) ԱԺ որոշումների, հայտարարությունների և ուղերձների նախագծերի, ինչպես նաև պատգամավորական էթիկային առնչվող հարցերի վերաբերյալ:
- 5) Նստաշրջանի՝ շաբաթվա ընթացքում գումարվող նիստերից մեկում պատգամավորների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ քառորդի պահանջով անցկացվող հասարակական հետաքրքրություն ներկայացվող հրատապ քննարկվող թեմայի վերաբերյալ:
- 6) Կառավարության կողմից ռազմական դրություն հայտարարելու դեպքում իրավունքի ուժով գումարված ԱԺ նիստի ժամանակ քննարկվող, ռազմական դրությունը վերացնելու կամ չեղյալ հայտարարելու առաջարկության վերաբերյալ:
- 7) Կառավարության կողմից արտակարգ դրություն հայտարարելու դեպքում իրավունքի ուժով գումարված ԱԺ նիստի ժամանակ քննարկվող, արտակարգ դրությունը վերացնելու կամ չեղյալ հայտարարելու առաջարկության վերաբերյալ:
- 8) Օրենքների կիրարկման, արդյունքների, ազդեցությունների և հետևանքների վերաբերյալ:
- 9) ԱԺ կողմից վավերացված միջազգային պայմանագրերի կիրարկման, դրանց արդյունքների, ազդեցությունների և հետևանքների, վերպետական միջազգային կազմակերպություններին ՀՀ անդամակցության, ինչպես նաև ՀՀ տարածքի փոփոխության արդյունքների, ազդեցությունների և հետևանքների վերաբերյալ:

ԱԺ կողմից օրենքների նախագծերի, վավերացման ենթական միջազգային համաձայնագրերի, վերպետական միջազգային կազմակերպություններին ՀՀ անդամակցության, ՀՀ տարածքի փոփոխության, օրենքների և միջազգային պայմանագրերի կիրարկման, վերպետական միջազգային կազմակերպություններին ՀՀ անդամակցության և ՀՀ տարածքի փոփոխության արդյունքների, ազդեցությունների և հետևանքների վերաբերյալ խորհրդատվական ծառայություններ ձեռք բերելուց առաջ ԱԺ աշխատակազմը այդ աշխատանքը հանձնարարում է ԱԺ աշխատակազմի համապատասխան աշխատակցին, եթե այդպիսի հմտություններով աշխատակից ԱԺ աշխատակազմում առկա է:

Եթե ԱԺ հանձնաժողովների և/կամ խմբակցությունների անդամները գոհ չեն ԱԺ աշխատակազմի աշխատակցի կողմից մատուցված ծառայությունների որակից, ԱԺ աշխատակազմը, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան խորհրդատվական ծառայություններ⁶ ձեռք բերելու նպատակով խորհրդատվական ծառայություններ ձեռք բերելու վերաբերյալ մրցույթ է հայտարարում:

Խորհրդատվական ծառայությունների անհրաժեշտություն կարող է առաջանալ, եթե ՀՀ ԱԺ հանձնաժողովները և խմբակցությունները կարծում են, որ.

- 1) ԱԺ քննարկմանը ներկայացված օրենքի նախագծի, www.e-draft.am կայքում քննարկման ժամանակ շահառուների կողմից ներկայացվել են առաջարկություններ, որոնք մերժվել են կառավարության կողմից, սակայն մշտական կամ ժամանակավոր հանձնաժողովի, խմբակցության կամ պատգամավորի կարծիքով պարունակում են հիմնավորումներ, որոնք արժանի են ուշադրության և անհրաժեշտ է դրանք դիտարկել հանձնաժողովներում և լիազուստ նիստերի ժամանակ օրենքը քննարկելիս:
- 2) Մշտական կամ ժամանակավոր հանձնաժողովի, խմբակցության կամ պատգամավորի կարծիքով ԱԺ ներկայացված օրենքների նախագծերը, միջազգային պայմանագրերը, վերպետական միջազգային կազմակերպություններին ՀՀ անդամակցության, ինչպես նաև ՀՀ տարածքի փոփոխության վերաբերյալ հարցերի, ԱԺ որոշումների, հայտարարությունների և ուղերձների նախագծերի, ինչպես նաև պատգամավորական էթիկային առնչվող հարցերի վերաբերյալ դիրքորոշում ձևավորելու համար անհրաժեշտ է մասնագիտական կարծիք:
- 3) Մշտական կամ ժամանակավոր հանձնաժողովի, խմբակցության կամ պատգամավորի կարծիքով ԱԺ կողմից ընդունված օրենքների հետ-օրենսդրական վերահսկողության⁷, ԱԺ որոշումների, հայտարարությունների և ուղերձների, կամ պատգամավորական էթիկային առնչվող հարցերի հետ կապված դրանց կիրարկման կամ կատարման ստուգման անհրաժեշտություն է առաջացել:

ԱԺ համաձայն մշտական հանձնաժողովները խորհրդարանական վերահսկողություն են իրականացնում օրենքների կատարման ընթացքի նկատմամբ⁸: Հանձնաժողովների խորհրդարանական վերահսկողության շրջանակները սահմանվում են խմբակցությունների կողմից ԱԺ առաջին նստաշրջանում մշտական հանձնաժողովների ստեղծման մասին ԱԺ խմբակցությունների կողմից ներկայացված որոշման նախագծերի հիման վրա:

⁶ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի (ՀՕ-21-Ն, 2016թ. դեկտեմբերի 16) համաձայն խորհրդատվական ծառայությունների մատուցման արդյունքում ստեղծվում են ոչ նյութական՝ ֆիզիկական էությունից զուրկ արժեքներ:

⁷ Այդ թվում, ՀՀ կողմից ստորագրված միջազգային պայմանագրերի, օրինակ՝ ԵՄ-Հայաստան համապարփակ և ընդլայնված գործընկերային համաձայնագրից բխող պարտավորությունների, վերպետական միջազգային կազմակերպություններին ՀՀ անդամակցության, օրինակ՝ Եվրասիական տնտեսական միության անդամությունից բխող պարտավորությունների վերաբերյալ:

⁸ «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» օրենքի (ՀՕ-9-Ն, ընդունվել է 2016թ. դեկտեմբերի 16-ին) հոդված 122:

Հետ-օրենսդրական վերահսկողության շրջանակներում ԱԺ հանձնաժողովը կամ խմբակցությունը ցանկանում է գնահատել ԱԺ կողմից ընդունված օրենքի կիրառման արդյունավետություն, թե որքանով է օրենքը օժանդակում դրանով սահմանված նպատակներին հասնելուն, ինչ խոչընդոտներ կան օրենքի կիրարկման ժամանակ, օրենքի կիրարկման հետ կապված այլ հարցերի վերաբերյալ: Հետ-օրենսդրական վերահսկողության նպատակով խորհրդատվական ծառայություններ ստանալու համար, ԱԺ աշխատակազմը պարտավոր է ընտրված խորհրդատուին տրամադրել օրենքի նախագծի հետ ներկայացված բոլոր փաստաթղթերի պատճենները:

Մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովներն և խմբակցությունները կարող են մասնագիտական կարծիքի կարիք ունենալ⁹ միջազգային պայմանագրերի և վերպետական միջազգային կազմակերպություններին ՀՀ անդամակցության մասին:

ԱԺ-ն կարող է կազմակերպություններից և անհատ մասնագետներից խորհրդատվություն ստանալ պատվիրակման միջոցով: ՀՀ ԱԺ հանձնաժողովներին և խմբակցություններին տրամադրված խորհրդատվությունը համարվում է ՀՀ ԱԺ-ին տրամադրված խորհրդատվություն:

5. ԱԺ-ին խորհրդատվություն տրամադրողների հնարավոր շրջանակը

ՀՀ ԱԺ-ին խորհրդատվական կարծիք կարող են տրամադրել.

- 1) Գիտական կենտրոնները
- 2) Համալսարանները
- 3) Հասարակական կազմակերպությունները
- 4) Անհատները

ՀՀ ԱԺ-ին խորհրդատվական կարծիք տրամադրել չեն կարող այն կազմակերպությունները և անձինք, որոնք ՀՀ կառավարությանը և առանձին պետական մարմինների խորհրդատվություն են տրամադրել տվյալ օրենքի նախագծի մշակման ժամանակ և/կամ մասնակցել են օրենքի նախագծի մշակմանը:

Օրենքների նախագծերի վերաբերյալ ԱԺ-ին տրամադրված խորհրդատվությունը նվազագույնը պետք է պարունակի խորհրդատվական կարծիք.

- 1) Այլ օրենքների վրա տվյալ նախագծի ընդունման ազդեցության գնահատական:
- 2) Օրենքի շահառուների շրջանակի գնահատականը, այդ շահառուների առանձին խմբերի բնութագրերը և քանակները:

---

⁹ Օրինակ այն մասին, թե ինչպես են վերը նշված պայմանագրերը և միջազգային և վերպետական կազմակերպություններին անդամակցությունը ազդել ՀՀ տնտեսության և դրա առանձին ճյուղերի, բնակչության և դրա առանձին խմբերի կենսամակարդակի, գործարար միջավայրի, սոցիալական, դեմոգրաֆիական, բնապահպանական և այլ հարաբերությունների վրա:

3) Օրենքի կիրարկման համար անհրաժեշտ ռեսուրսների գնահատականը և այդ ռեսուրսները ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ միջոցների առկայությունը ՀՀ պետական բյուջեում:

Հանձնաժողովների և խմբակցությունների կողմից հիմնավորման դեպքում խորհրդատուին ներկայացվող պահանջներում և տեխնիկական առաջադրանքում կարող են ներառվել օրենքների նախագծերի վերաբերյալ խորհրդատվական ծառայությունների ներկայացվող այլ պահանջներ:

Հետօրենսդրական վերահսկողության նպատակով տրամադրվող խորհրդատվությունը պետք է անդրադառնա.

1) Դատարանների կողմից օրենքի և դրա առանձին դրույթների մեկնաբանություններին և օրենքի նախագծի փաթեթի և ՀՀ ԱԺ-ում օրենքի նախագծի քննարկման ժամանակ ներկայացված հիմնավորումների հետ դրանց համապատասխանությանը:

2) Օրենքի այն դրույթներին, որոնց խախտման վերաբերյալ երկար ժամանակ հայցեր չեն ներկայացվել դատարաններ¹⁰:

Հանձնաժողովների և խմբակցությունների կողմից հիմնավորման դեպքում խորհրդատուին ներկայացվող պահանջներում և տեխնիկական առաջադրանքում կարող են ներառվել հետօրենսդրական վերահսկողության նպատակով տրամադրվող խորհրդատվական ծառայություններին ներկայացվող այլ պահանջներ:

Եթե տրամադրված խորհրդատվական կարծիքը չի պարունակում պետական և/կամ ծառայողական գաղտնիք և չի վերաբերում պետական և/կամ ծառայողական գաղտնիքների, ապա ՀՀ ԱԺ հանձնաժողովների և խմբակցությունների կողմից ստացված խորհրդատվական կարծիքները ենթակա են պարտադիր հրապարակման ՀՀ ԱԺ ինտերնետային կայքում և կազմում են օրենքի նախագծի փաթեթի մաս:

6. Խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերման ընթացակարգը

Խորհրդատվական ծառայություններ ձեռք բերելու նպատակով ԱԺ աշխատակազմին կարող են դիմել մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովների նախագահները և խմբակցությունների ղեկավարները: Խորհրդատվական ծառայություններ ձեռք բերելու համար հանձնաժողովի նախագահը կամ խմբակցության ղեկավարը գրություն է ուղղում ԱԺ աշխատակազմի ղեկավար – գլխավոր քարտուղարին, որում ներկայացնում է.

1) Պահանջվող աշխատանքի տեխնիկական առաջադրանքը: Տեխնիկական առաջադրանքը պետք է տեղեկատվություն պարունակի.

¹⁰ Ինչը կարող է նշանակել, որ այդ դրույթները հավանաբար դեկլարատիվ բնույն են կրում

- i. խորհրդատվության առկա հանդիսացող փաստաթղթի անվանումը,
  - ii. կոնկրետ հարցերի շրջանակը, որոնց պետք է անդրադառնա խորհրդատուն,
  - iii. խորհրդատուին ներկայացվող նվազագույն պահանջները:
- 2) Հիմնավորումը, թե ինչու հանձնաժողովի կամ խմբակցության փորձագետը չի կարող խորհրդատվություն տրամադրել հիշյալ հարցի վերաբերյալ, այդ թվում նշում է հանձնաժողովի կամ խմբակցության փորձագետի պաշտոնի անձնագրով նախատեսված մասնագիտացումները (օրինակ՝ կրթություն, առողջապահություն, պետական ֆինանսական կառավարում, շրջակա միջավայրի պաշտպանություն և այլ):
- «ԱԺ-ն խորհրդատվական ծառայություններ ստանալու նպատակով կազմակերպություն կամ անհատ մասնագետ ընտրում է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված ընթացակարգերի համաձայն: Խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերումն իրականացվում է բաց կամ փակ նպատակային մրցույթի ընթացակարգով¹¹, որի դեպքում նախկինում ԱԺ-ին խորհրդատվություն տրամադրած անձանց հայտը գնահատելիս հաշվի է առնվում նաև նրանց կողմից նախկինում տրամադրված խորհրդատվության վերաբերյալ ԱԺ պատգամավորների կարծիքը:

7. Խորհրդատվական ծառայությունների ֆինանսավորումը

Խորհրդատվական ծառայությունները ֆինանսավորվում են ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին, որում միջոցներ են նախատեսվում ԱԺ կողմից խորհրդատվական ծառայություններ ձեռք բերելու համար:

ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսվող ֆինանսական միջոցները (այսուհետ՝ ֆինանսական միջոցներ) հանձնաժողովների և խմբակցությունների միջև կարող են բաշխվել երեք սկզբունքների համաձայն.

- 1) Միասնական ֆոնդ, որը հանձնաժողովների և խմբակցությունների միջև բաշխվում է ԱԺ նախագահի որոշմամբ,
- 2) Հանձնաժողովների միջև հավասարաչափ, իսկ խմբակցությունների միջև հակադարձ համամասնությամբ,

¹¹ Խորհրդատվական ծառայությունների բաց կամ փակ նպատակային մրցույթի ընթացակարգով գնման դեպքում խորհրդատուների ցուցակ կազմելու նպատակով կազմակերպվում է նախարարակազմի ընթացակարգ: Նախարարակազմի ընթացակարգ կազմակերպելու դեպքում այդ մասին հրապարակվում է նախարարակազմի հայտարարություն: Երկու փուլով մրցույթի կամ փակ նպատակային մրցույթի կիրառման դեպքում նախարարակազմի հայտերի ներկայացման համար նախատեսվող ժամկետն առնվազն 15 օրացուցային օր է, որը հաշվարկվում է նախարարակազմի հայտարարության հրապարակման օրվանից:

Եթե գնման գինը չի գերազանցում գնումների բազային միավորի յոթանասունապատիկը՝ 70 միլիոն դրամ և 15 օրացուցային օրվա ժամկետի կիրառումը անհնար է, պայմանով, որ նման պահանջը հնարավոր չէր օբյեկտիվորեն կանխատեսել, ապա նախարարակազմի հայտերի ներկայացման համար նախատեսվող ժամկետն առնվազն հինգ օրացուցային օր է, որը հաշվարկվում է նախարարակազմի հայտարարության հրապարակման օրվանից: Գնման գործընթացին հետագա մասնակցության իրավունք են ստանում նախարարակազմում անցած մասնակիցները:

3) Հանձնաժողովների միջև միջոցները բաշխվում են համաձայն ՀՀ կառավարության գործունեության տարեկան ծրագրում նշված առաջնահերթությունների (քանի որ ենթադրվում է, որ առաջնահերթ ոլորտներում ավելի շատ օրենքների նախագծեր են մշակվելու և ներկայացվելու Աժ քննարկմանը):

Ֆինանսական միջոցների կեսը հատկացվում է Աժ հանձնաժողովներ կողմից խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերման համար: Հանձնաժողովների համար նախատեսված ֆինանսական միջոցները բաժանվում են հանձնաժողովների թվին գումարած մեկ մեծության վրա, որտեղ մեկ լրացուցիչ մասը նախատեսվում է տարվա ընթացքում ստեղծվելիք հնարավոր ժամանակավոր հանձնաժողովի համար:

Ֆինանսական միջոցների կեսը հատկացվում է Աժ խմբակցությունների կողմից խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերման համար: Խմբակցությունների համար նախատեսված միջոցները խմբակցությունների միջև բաշխվում են հակադարձ համամասնությամբ:

- 1) Աժ ամենամեծ խմբակցությունը, որպես կառավարություն ձևավորող քաղաքական ուժ, որը կարող է հենվել կառավարությունում առակ փորձառության վրա, իրավունք է ստանում օգտվել հանձնաժողովների համար նախատեսված ֆինանսական միջոցների ամենափոքր ծավալից, որը հավասար է Աժ-ում ներկայացված ամենափոքր խմբակցության պատգամավորների տեսակարար կշռին Աժ պատգամավորների ընդհանուր թվում:
- 2) Աժ ամենափոքր խմբակցությունը իրավունք է ստանում օգտվել հանձնաժողովների համար նախատեսված միջոցների ամենամեծ ծավալից: Աժ ամենափոքր խմբակցության համար նախատեսված միջոցները կազմում են Աժ-ի կողմից խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերման համար նախատեսված միջոցների այն տոկոսը, որը պատգամավորների ընդհանուր թվում կազմում են իշխող քաղաքական ուժի խմբակցության ներկայացուցիչները:
- 3) Խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերման համար նախատեսված մնացած ֆինանսական միջոցները Աժ մնացած խմբակցությունների միջև բաշխվում են վերը ներկայացված սկզբունքի համաձայն: Եթե Աժ-ում առկա է ևս երկու խմբակցություն, ապա մեծությամբ երկրորդ խմբակցությունը ստանում է մեծությամբ երրորդ խմբակցության տեսակարար կշռին հավասար ֆինանսական միջոցներ, իսկ մեծությամբ երրորդ խմբակցությունը՝ մեծությամբ երկրորդ խմբակցության տեսակարար կշռի մեծությամբ հավասար ֆինանսական միջոցներ: